

เหลือบมองการศึกษาไทยปี 62

การศึกษาไทยรอบปี 2562 ประเด็นหลักที่สำคัญที่สุด คงหนีไม่พ้นเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลลุงตู่ “พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา” ตั้งแต่ครั้งเป็นรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ต่อเนื่องมาถึงรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งหรือครม. ประยุทธ์ 2/1

ครึ่งปีแรกของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นช่วงที่แทบจะนิ่งสนิท เพราะทุกฝ่ายต่างจดจ่ออยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และยังเป็นการตอกย้ำความนิ่งเข้าไปอีก เมื่อ 3 รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ได้แก่ นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รมว.ศึกษาธิการ พล.อ.สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ และ ศ.นพ.อุดม คชินทร รมช.ศึกษาธิการ พร้อมใจกันลาออกจากการเป็นรัฐมนตรี เพื่อไปรับตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ในช่วงต้นเดือนพฤษภาคม ทำให้กระทรวงศึกษาธิการเกิดสุญญากาศ เพราะขาดเจ้ากระทรวงเป็นเวลาร่วม 3 เดือน กว่าจะได้รัฐมนตรีการศึกษาที่มาจาก 3 พรรคร่วมรัฐบาล คือ

นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รมว.ศึกษาธิการ จากพรรคพลังประชารัฐ และ 2 รมช.ศึกษาธิการ คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช จากพรรคประชาธิปัตย์ และ ดร.กนกวรรณ วิชาวลย์ จากพรรคภูมิใจไทย และยังมี ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ จากพรรคพลังประชารัฐ ในเก้าอี้ รมว.การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทำเอาการศึกษาไทยเสียศูนย์ไปพักใหญ่เลย

หากมองภาพรวมการศึกษาในฝั่งกระทรวงศึกษาธิการช่วงครึ่งปีหลัง ต้องถือว่า ยังไม่เห็นผลของความเปลี่ยนแปลงอะไรที่เป็นรูปเป็นร่างอย่างชัดเจน แม้นโยบายจะดูดี มีเจตนารมณ์ที่ดี หวังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในวงการการศึกษา แต่ภาพการทำงานของ

คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช

รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการชุดนี้กลับออกมาแบบต่างคนทำ จนดูเหมือนขาดเอกภาพ ต่างคนต่างมีเป้าหมายตามภารกิจของตนเอง เหมือนเป็นการหาเสียงมากกว่า

ย้อนกลับมาที่การขับเคลื่อนงานปฏิรูปการศึกษา แม้คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา(กอปร.) จะส่งมอบพิมพ์เขียวข้อเสนอแนะและแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาให้รัฐบาลตั้งแต่ต้นปี แต่ดูเหมือนความคืบ

หน้าการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละด้านจะ

เป็นไปอย่างเชื่องช้า โดยเฉพาะกฎหมายแม่ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ที่ยังไม่มีวี่แววจะผ่านมาได้ง่าย ๆ ยังอยู่ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีประเด็นที่เป็นปัญหาและหาจุดลงตัวไม่ได้ โดยเฉพาะคำว่า “ครูใหญ่” กับ “ใบรับรองความเป็นครู” และการเปิดให้คนที่ไม่ใช่ครูมาเป็นผู้ช่วยครูใหญ่ ที่โผล่ขึ้นมาในร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณา ร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ที่มีนายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ขัดต่อความรู้สึกของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมาก จึงมีเสียงเรียกร้องให้เปลี่ยนชื่อตำแหน่งผู้บริหาร

สถานศึกษากลับมาเป็น “ผู้อำนวยการสถานศึกษา” และเรียก “ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู” เหมือนเดิม และจากที่ไม่ลงตัวยุ่นั้น นอกจากทำให้เกิดความล่าช้าในการผลักดันร่างกฎหมายแล้ว ยังเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวเรียกร้อง

ร้อง เกิดเป็นมือบิณฑ์แดงชุดดำออกมาคัดค้านร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ลามไปถึงเรื่องการปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ที่สืบเนื่องมาจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ 16/2560 เรื่องการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 19/2560 เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้มีการยกเลิกคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(อ.ก.ค.ศ.)

เขตพื้นที่การศึกษา ยุบคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแล้วมีการตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด(กศจ.) และ ศึกษาธิการจังหวัด(ศชจ.) ขึ้นมา แต่ปรากฏว่า กศจ. ได้ทำหน้าที่แทน อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่ฯ ซึ่งเป็นงานด้านบุคคลเป็นหลัก ขณะที่งานที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายมาตรฐานและคุณภาพ การศึกษากลับทำได้น้อย และผลจากการเน้นไปทำงานด้านบุคคลทำให้เกิด

ความซ้ำซ้อนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) อีกทั้งมีกระแสว่าจะมีการยุบเขตพื้นที่การศึกษา ขณะเดียวกันก็มีการเผยแพร่ผังโครงสร้างใหม่กระทรวงศึกษาธิการ ที่จะยุบตำแหน่งหัวหน้าองค์กรหลัก ซี 11 เหลือปลัดกระทรวงคนเดียว จึงยิ่งเป็นการโหมไฟแห่งความไม่พอใจให้ลุกโชนขึ้นมา

เรื่อง "การปฏิรูปการศึกษา" ถ้ามีคำว่า "ปรับโครงสร้าง" เมื่อไหร่ เป็นอันรู้กันว่าชืดเชือดแน่นอน เพราะเหมือนเป็นการรื้อบ้าน รื้ออำนาจของผู้ที่ครองอยู่ เป็นการผูกปมใหม่ ไม่ว่าจะออกมาในรูปแบบไหนย่อมต้องมีคนที่ได้รับผลกระทบ การตั้งกำแพงรอจึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยาก อย่างไรก็ตามเรื่องการปรับปรุงโครงสร้าง

กระทรวงศึกษาธิการต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ซึ่ง นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รมว.ศึกษาธิการ ได้ตั้ง นายวรวิทย์ กัญญา ณ อุรุทธา ที่ปรึกษา รมว.ศึกษาธิการ เป็นประธานคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีโจทย์หลัก คือ ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เตรียมพร้อมเข้าสู่ยุคดิจิทัล โดยผลลัพธ์สุดท้ายต้องอยู่ที่เด็ก ที่สำคัญปี 2563 โรงเรียนทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ต้องมีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมในทุกภูมิภาค รวมถึงต้องเพิ่มจำนวนคนเรียนอาชีวศึกษาต่อสายสามัญให้ได้ 50 : 50 จากปัจจุบันที่มีเด็กเรียนอาชีวศึกษาไม่ถึง 40%

ส่วนด้านอุดมศึกษาต้องถือว่าปีนี้เป็นประวัติศาสตร์ของการอุดมศึกษาไทย เพราะเป็นปีที่จัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้สำเร็จ เริ่มนับหนึ่งตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม 2562

โดยมี ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ นั่งเป็นรัฐมนตรีคนแรก ทั้งนี้ กระทรวงอว. เกิดจากการรวมสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) และหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ ของประเทศมาอยู่ด้วยกัน เพื่อหวังจะตอบโจทย์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของประเทศให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในโลกศตวรรษที่ 21 ตามแผนวาระ Thailand 4.0

โดยมีพันธกิจหลัก คือ การมุ่งเน้นในการวาง

รากฐานประเทศไทยให้แข็งแกร่ง ภายใต้งานสำคัญ ได้แก่ การสร้างและพัฒนาคน การวิจัยเพื่อสร้างความรู้ การสร้างและการพัฒนานวัตกรรม

เวลาผ่านมากกว่า 3 เดือน ดูเหมือนจะยังไม่มียะไรที่เป็นชิ้นเป็นอันเลย ทุกอย่างเป็นนามธรรมเหมือนเดิม และยังได้ฟังเสียง

ประชามกระทรวงอว.ด้วยแล้ว จะยิ่งเห็นถึงความไม่สำเร็จของการรวมกระทรวง เพราะทั้งชาว สกอ.และวท. เดิม จะไม่แฮปปี้กับการรวมกันในครั้งนี้ ถึงกับบ่นออกมาดัง ๆ ว่า ถ้าเลือกได้ขออยู่แบบเดิมจะดีกว่า เพราะเวลาที่รวมกันไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไร ทุกอย่างยังเหมือนเดิม แต่สิ่งที่เห็นแน่ ๆ น่าจะเป็นเรื่องของขาดความมั่นคงในชีวิตรู้ชะตาชีวิตของตัวเองว่าจะเป็นอย่างไรรื่องจากโครงสร้างสำนักงานปลัดอว.ไม่เสร็จเสียที ขณะที่ชาวมหาวิทยาลัยก็ไม่ค่อยแฮปปี้กับการถูกตัดงบประมาณวิจัยกันถ้วนหน้า เพื่อนำไปกองไว้ให้ รมว.อว. ใช้ เพื่อสร้างผลงานสนองนโยบายรัฐบาล

สุดท้ายต้องยอมรับว่า อะไรที่เป็นเรื่องใหม่ คงต้องให้เวลาในการปรับตัว จะให้เห็นผลทันตา คงไม่ได้ ต้องให้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์กันต่อไป.

กับข่าวการศึกษา